

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesła

DPN-WWM.0500.6.2026.BK
4286062.17371821.14125756
Warszawa, 26-03-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Dariusza Stefaniuka (znak: K10INT15961)
Temat: sytuacja beneficjentów programu "Czyste Powietrze" poszkodowanych przez nierzetelnych wykonawców

---

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT15961 Posła Dariusza Stefaniuka przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. *Jakie działania podejmuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu ochrony beneficjentów programu przed nierzetelnymi wykonawcami oraz ograniczenia podobnych nadużyć w przyszłości?*

Najważniejszym zabezpieczeniem beneficjentów jest wdrożony 31 marca 2025 roku Ogólnopolski System Operatorów Programu Priorytetowego Czyste Powietrze (PP CP). Jego głównym celem jest ograniczenie nadużyć, które miały miejsce w poprzednich edycjach PPCP, takich jak nieuczciwe praktyki akwizytorów/wykonawców, podpisywanie niekompletnych dokumentów czy niewłaściwa realizacja inwestycji.

Operator w PP CP pełni kluczową rolę we wspieraniu beneficjentów, szczególnie tych, którzy korzystają z najwyższego i podwyższonego poziomu dofinansowania oraz prefinansowania. Operatorzy pomagają beneficjentom na każdym etapie, od podjęcia decyzji o realizacji inwestycji, przez cały proces inwestycyjny, aż do zakończenia projektu i rozliczenia dotacji. Jest to rozwiązanie wypracowane w kontekście ochrony beneficjentów, w szczególności osób o najniższych dochodach, często zagrożonych ubóstwem energetycznym.

Według stanu na 13 marca br. funkcjonuje już 1401 operatorów gminnych (co stanowi 56,5 % gmin w Polsce). Tam, gdzie gminy nie przystąpiły do systemu, funkcję operatora pełnią wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw). Dzięki temu system wsparcia pozostaje spójny i komplementarny, co umożliwi beneficjentom uzyskanie niezbędnej pomocy, niezależnie od lokalnych uwarunkowań organizacyjnych. Taki model działania zapewnia ciągłość realizacji programu oraz równy dostęp do środków i doradztwa dla wszystkich zainteresowanych.

Nowa odsłona PP CP koncentruje się na wzmocnieniu bezpieczeństwa finansowego beneficjentów oraz prawidłowości rozliczeń. Zmiany mają ograniczyć ryzyko nieprawidłowości, zapewnić większą transparentność kosztów, a także ujednolicić praktyki weryfikacyjne na poziomie instytucji realizujących program. W tym celu wprowadzono

szczegółowe opisy kategorii wydatków podlegających dofinansowaniu, wraz z warunkami ich kwalifikowalności¹. Każda kategoria wydatków posiada jasno opisane limity finansowe.

Istotnym elementem, wprowadzonym w ramach nowej odsłony PP CP, jest także obniżenie wysokości zaliczki wypłacanej na rachunek wykonawcy – z 50% do 35% wartości przyznanej dotacji, a dyspozycja wypłaty zaliczki musi być obowiązkowo podpisywana w obecności operatora, w przypadku, gdy beneficjent działa za pośrednictwem pełnomocnika.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), we współpracy z wfośigw oraz gminami, w celu przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wykonawców i pośredników, powadzi stałe działania edukacyjno-informacyjne, które podnoszą świadomość beneficjentów PP CP oraz dostarczają niezbędnych informacji do podejmowania świadomych i bezpiecznych decyzji. W tym celu wykorzystywane są różnorodne kanały komunikacji, m.in. szkolenia, spotkania informacyjne, kampanie medialne i prasowe, aktywność w mediach społecznościowych (Facebook, X, LinkedIn, Instagram), a także prowadzenie punktów konsultacyjno- informacyjnych na poziomie lokalnym – w szczególności przez gminy.

NFOŚiGW przygotował poradnik dla osób poszkodowanych w programie. Wskazane zostało tam, jakie kroki podjąć, aby zabezpieczyć swoje interesy oraz w jaki sposób beneficjent, któremu wykonawca nie dotrzymał warunków umowy lub go oszukał, może bezpłatnie dochodzić swoich praw oraz gdzie należy zgłosić problem. Na stronie: <https://czystepowietrze.gov.pl/do-pobrania/poradniki-dla-beneficjenta/poradnik-dla-poszkodowanych> opublikowano opracowany przy udziale Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) zestaw informacji o prawach konsumentów wobec nieuczciwych, nierzetelnych wykonawców. Ujęto tam także informację w jaki sposób zbierać dokumenty dotyczące nierzetelnych wykonawców oraz gdzie złożyć zawiadomienie dotyczące nieuczciwych wykonawców.

W kontekście przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wykonawców w PP CP, MKiŚ oraz NFOŚiGW pozostają w stałej współpracy z UOKiK, który w ramach kompetencji podejmuje działania wyjaśniające oraz interwencje, dostosowując ich zakres przedmiotowy i formę do aktualnie diagnozowanych zagrożeń dla interesów konsumentów. UOKiK uczestniczy w spotkaniach roboczych, opiniuje proponowane zmiany PP CP oraz zgłasza sugestie dotyczące możliwych rozwiązań, wspierając tym samym działania na rzecz ochrony konsumentów.

Od momentu wejścia w życie reformy PP CP, w marcu 2025 roku, prowadzona była systematyczna, ciągła ewaluacja jego funkcjonowania. NFOŚiGW organizował cykliczne spotkania z operatorami wfośigw, podczas których omawiane były bieżące zagadnienia związane z realizacją programu. W 2025 roku w każdym województwie odbyły się stacjonarne spotkania z jednostkami samorządu terytorialnego, organizowane przez wfośigw, z udziałem zarówno gmin, pełniących funkcję operatorów PP CP, jak i pozostałych jednostek samorządu terytorialnego.

W odpowiedzi na apel organizacji zrzeszających samorządy gminne 10 grudnia 2025 roku odbyło się spotkanie z Minister Klimatu i Środowiska, Panią Pauliną Henning - Kloską. Omawiane tematy to m.in. przyspieszenie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła oraz zwiększenie dostępności do PP CP dla osób najbardziej potrzebujących (o najniższych dochodach).

---

¹ Załącznik nr 2 do Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania - <https://czystepowietrze.gov.pl/wez-dofinansowanie/dokumenty-programowe/dokumenty>

Do MKiŚ, NFOŚiGW i wfośigw wpływały również uwagi oraz propozycje zmian w PP CP zgłaszane przez organizacje pozarządowe, a także inne grupy i środowiska zaangażowane w jego realizację. Spotkania miały istotne znaczenie dla procesu ewaluacji PP CP, gdyż umożliwiały systematyczną wymianę doświadczeń pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w jego wdrażanie, identyfikację pojawiających się problemów oraz wypracowywanie wspólnych, praktycznych rozwiązań. Zgłaszane przez wszystkie zainteresowane strony uwagi, obserwacje oraz przedstawiane stanowiska i rekomendacje stanowiły cenne źródło informacji, które umożliwiło rzetelną ocenę funkcjonowania programu. Konkluzje te stanowiły podstawę do zaproponowania rozwiązań, przedstawionych następnie w ramach konsultacji publicznych, które prowadzone były od 16.02 – 16.03 br.

2. Czy rozważane jest wprowadzenie mechanizmów weryfikacji lub certyfikacji firm wykonawczych realizujących inwestycje w ramach programu, tak aby ograniczyć udział podmiotów nierzetelnych?

Jedną z propozycji, przedstawiona w konsultacjach społecznych, jest wprowadzenie Listy Wykonawców, której celem będzie wsparcie beneficjentów PP CP w wyborze firm, realizujących przedsięwzięcia z zakresu poprawy efektywności energetycznej budynków. Wykonawcy ubiegający się o wpis na Listę zostaną poddani weryfikacji, obejmującej m.in. spełnienie kryteriów formalnych, posiadane kwalifikacje zawodowe oraz doświadczenie w realizacji inwestycji w ramach programu.

Beneficjenci będą mieli możliwość wyszukania wykonawcy z uwzględnieniem takich parametrów, jak obszar działania, zakres świadczonych usług, rodzaj instalowanych urządzeń czy możliwość realizacji przedsięwzięcia z wykorzystaniem prefinansowania. Lista będzie miała charakter dobrowolny.

3. Czy Ministerstwo analizuje możliwość stworzenia systemowych rozwiązań prawnych pozwalających na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń od firm, które pobrały środki z programu, a nie wywiązały się z realizacji inwestycji?

W celu zapewnienia ochrony interesów poszkodowanych beneficjentów PPCP trwają prace legislacyjne nad projektem ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (UD346).

Ustawa obejmuje swoim zakresem beneficjentów, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie.

Zakres regulacji odnosi się do sytuacji faktycznych powstałych na skutek wniosków złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. Od dnia 15 lipca 2022 r. wprowadzono możliwość przyznania beneficjentom uprawnionym do podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania dotacji z prefinansowaniem.

Ustawa przewiduje kompleksowy katalog form wsparcia, obejmujący:

- zawieszenie spłaty należności w przypadku złożenia zawiadomienia o przestępstwie lub wszczęcia postępowania,
- zwolnienie beneficjenta z odpowiedzialności w sytuacji prawomocnego skazania lub równoważnego rozstrzygnięcia wobec wykonawcy,
- możliwość formalnego przeniesienia dochodzenia roszczeń na fundusz, działający w imieniu beneficjenta,

- instrumenty ulg i umorzeń dla osób znajdujących się w trudnej lub wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej,
- instytucja wykluczenia wykonawców skazanych lub objętych środkami karnymi – ochrona programu przed recydywistami,
- uregulowanie odpowiedzialności funduszy i zasad zwrotu środków publicznych.

Rozwiązania te mają charakter zindywidualizowany i pozwalają na dopasowanie formy pomocy do realnej sytuacji poszkodowanego.

Obecnie trwa kolejny etap prac nad projektem ustawy, w ramach których uwzględniane są uwagi zgłoszone na etapie uzgodnień, opiniowania oraz konsultacji.

4. Czy możliwe jest wprowadzenie zmian w zasadach programu, gdzie w przypadku niewykonania inwestycji roszczenia zwrotu zaliczki kierowane będą bezpośrednio do wykonawcy, który faktycznie otrzymał środki?

Aby lepiej chronić środki publiczne oraz beneficjentów PP CP, w konsultacjach publicznych zaproponowano dodatkowe zabezpieczenie w postaci poręczenia zabezpieczonego wekslem in blanco (wyłącznie w przypadku prefinansowania). Wybrany przez beneficjenta wykonawca prac, udzieli wfośigw pisemnego poręczenia zapłaty na wypadek, gdyby beneficjent nie zwrócił należnych środków wynikających z umowy dotacji, a roszczenie z poręczenia będzie zabezpieczone wekslem in blanco.

Zakres (limit) zabezpieczenia będzie z góry określony i obejmie pełne zobowiązanie finansowe należne wfośigw, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przedsięwzięcia przez wykonawcę. Wykonawca podpisze również deklarację wekslową, która określi, kiedy i na jaką kwotę wfośigw może weksel uzupełnić (w granicach wskazanego limitu).

Obecnie NFOŚiGW opracowuje podsumowanie wszystkich, zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych uwag, stanowisk oraz propozycji zmian. Analiza ta powinna stanowić podstawę do opracowania ostatecznych kierunków modyfikacji PP CP. Następnym krokiem będzie przystąpienie do etapowego wdrażania uzgodnionych zmian, tak aby zapewnić skuteczną realizację celów programu, w szczególności poprawę jakości powietrza poprzez wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła (tzw. kopciuchów), termomodernizację budynków mieszkalnych oraz wzmocnić mechanizmy wsparcia dla osób o najniższych dochodach.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM